

1875, σ. 93-100) σύμφωνα με τὸ μοναδικὸ χειρόγραφο ποὺ τρέφεται (η) μὲ μερικά κακὰ διαβάσματα καὶ μερικά ἀκατάληκτα. Τώρα ὁ κ. Παπαδόπουλος Κεραμεὺς μᾶς διορθώνει ἀπὸ τὸ κείμενο καὶ τὸ διορθώνει παραπομπὴ πηδῆς πού δὲν ἀρτίζει κανένα δισταγμὸ πὼς μπορεῖ νὰ γῇ καὶ ἕδικο σὺνταξι.

Στὴν ἑλληνικὴ τοῦ ἐγδυστῆ: «Σιφυλίνος, πρωτοπρόεδρος καὶ προνοήτης Λακεδαιμονίας» ὁ κ. Παπαδόπουλος Κεραμεὺς μὲ βᾶσιμα ἐπιχειρήματα δείχνει—μὰ μὲ κάποιον πάντοτε ἐπιφύλαξη—πὼς μπορεῖ νὰ εἶναι τὸ αὐτὸ πρόσωπο ὁ Κωνσταντῖνος πρωτοπρόεδρος Σιφυλίνος πού τῇ σφραγίδι πού δημοσίευσεν ὁ κ. G. Schlumberger (Sigillographie de l'empire byzantin, σ. 572) μὲ κάποιον ἕλλην ὁρογράφον τῆς βίβλης κῆρ Κωνσταντῖνον τὸν Σιφυλίνον, ἀξιόσαντα... μεταβυλῆν τὸ τοῦ Ἀριστοτέλους λογικὸν «Ὁργανον» ἀπὸ τοῦ ἀσφαοῦς ἐπὶ τὸ σάφες πού τὸν ξέρουμε ἀπὸ μιὰν ἐπιστολὴν τοῦ Μιχαὴλ Ψελλοῦ (Κ. Σάθα: Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τόμ. Ε', σ. 499) καθὼς καὶ μὲ κάποιον ἕλλον «Σιφυλίνον» πού δὲν ἀναφέρεται τὸ βαφτιστικὸν τοῦ ὀνόματος «πρωτοπρόεδρον ὠσαύτως, ἀλλὰ καὶ προνοήτην Λακεδαιμονίας». Ἀφ' οὗτο ὁ τελεφεύκας Σιφυλίνος, ὁ πρωτοπρόεδρος καὶ προνοήτης Λακεδαιμονίας, μᾶς γίνεταί γνωστός ἀπὸ δύο ἀτύπωτα ὡς τὴν γράμματα, πού τὰ δημοσίευσεν ὁ κ. Παπαδόπουλος Κεραμεὺς ἀντιγράφοντας ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν χειρόγραφο 250 (φ. 130) τῆς Δημ. Ἀρτοκρατορ. Βιβλιοθήκης τῆς Πετρούπολης. Τὸ πρῶτον γράμμα εἶναι: «Τὸ πρωτοπρόεδρον κῆρ Παύλον τοῦ Κατωπικοῦ πρὸς τὸν πρωτοπρόεδρον καὶ προνοήτην Λακεδαιμονίας τὸν Σιφυλίνον». Τὸ δεύτερον εἶναι: «Ἀντίγραμμά πρὸς αὐτὸν τοῦ Σιφυλίνου».

Μὲ τὰ «Δυσραχηνά» τοῦ ὁ κ. Παπ. Κερ. προσθέτει στὰ ὀλίγα ὡς τώρα γνωστὰ γράμματα, ἰδιωτικὰ καὶ δημοσία, πού ἔχουν σέση μὲ τὸ Δυσράχι τοῦ ΙΒ' αἰῶνα, προσθέτει τρία γράμματα πού ἦσαν προτύπων ἀτύπωτα. Τὸ πρῶτον ἀπὸ ἀπὸ ἀντιγράφου ἀπὸ τὸ πρῶτον πού βρίσκεται στὴ Δημ. Ἀρτοκρ. Βιβλιοθήκη τῆς Πετρούπολης, μ' ἀριθμὸ 389, εἶναι: πρῶτον τοῦ 1246. Τὰ δὲ δύο ἄλλα εἶναι γράμματα τοῦ γνωστοῦ μητροπολίτη Ναυπάκτου Ἰωάννου τοῦ Ἀποκαύκου πρὸς ἕνα κάποιον μητροπολίτη Δυσραχίου καὶ ἔχουν ἀντιγραφῆ ἀπὸ τὸν κώδικα Ἰσαάκ μοναχοῦ τοῦ Μεσοποταμίου (Κώδ. Πατρικ. 250), φ. 41α καὶ 68α.

(1) Τῆς Bibliothéque Nationale ἀρθ. 2873.

τοὺς κόρφους, ἢ ἀπὸ τὰ πεντάμορφα μάτια πού σέβασαν μέσα πῆς ἐπὶ πλεχρὰ βραχιόλια στὰ χέρια καὶ στὸ λαμπρὸν σου, ἀπὸ πετραδιά ἀφάντηστα, τί θάξω γὰρ σένα; Μειότερο;.. Αἶ..

— Πατέρα μου, καλέ μου πατερὰκη...

— Ἀκου, εἶπε ἀντιστηκόμενος τὸ κορμὶ τοῦ καὶ φιλιώντας μου τὰ μάτια, ἔκου νὰ σοῦ ἱστορήσω τὸ ταξίδι τοῦ παντοτατοῦ γυρισμοῦ. Τὸ καράβι μὲ περίμενε στὴν ἀκρογιαλία· οἱ ναῦτες ἀπὸ ἡμέρας τώρα ἀπόκαμαν προσμένοντας τὸν καραβοκύρη. Ὡς καὶ ἡ γοργώνα πού ἀγρυπνῇ ἐστὶν ἐπὶ τὴν πλώρη, τοῦ ἐδαρήθη ἀπὸ τῇ σιγαλίᾳ. Βουδὸ καράβι, θὰ εἶπῃ ἀτάξειδον καράβι... Πότες ἐπὶ γὰρ δὲ θυμάμαι. Μονάχα πὼς ἐβρέθηκα στὰ μέσα τοῦ πελάγους, καὶ τὸ καράβι ἀρμένιζε, ἀρμένιζε γὰρ καὶρό. Τόσο πού τὸν ἔχασα, πού δὲν τὸν ἐλογάριαζα σὲ ἡμέρας καὶ σὲ χρόνια. Πὼς περνοῦσαν καλοκαίρια, καὶ ἡ θάλασσα μὰς ἐκαιγε, καὶ ὁ ἥλιος ἐπαρτε λυωμένος σὲ χρυτὸ μολύβι, σὲ κερὶ ἀνάλυτον, καὶ πότε σὲ χαλαζὶ ἀνερωμένο, χαλαζὶ πού ὅση ἐτοῦτο ἔχει κρυάδα, τόση ὁ ἥσπρος ἥλιος θερμότη καὶ λαύρα. Πέρασαν χειμῶνες πού ἡ τρικυμὴ μὰς ἦταν ἡ ζωὴ, πού τὸ καράβι ἐζούσε στὸ κύμα, μισοπεθαμένο τόσον καιρὸ στὴ γαλήνη, καὶ πού οἱ μπόρες καὶ οἱ χαλασμοὶ ἐπέφταν ἀπὸ τοῦ ὕψους τὸ εὐλογημένο χέρι σὺν εὐ-

στὸ Δυσραχηνὸ πούλητῆρι ἀναφέρονται διάφορα παραγράμματα τόπων καὶ οἰκογενειακὰ ὀνόματα. Μεταξὺ τῶν ὁ Δημήτριος Καβάσιλας, πού σύνταξε καὶ τὸ πούλητῆρι. Ἀφ' οὗτο καθὼς λέει ὁ κ. Παπ. Κερ. εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸ Δημήτριον Καβάσιλα, τὸ βιβλιογράφον, πού ἔχουμε πρὸς ἀφ' οὗτο γράμμα τοῦ Νικηφόρου Χούμνου (J. Boissonade: Anecdota nova. Parisiis 1844, σ. 167). Ἀναφέρεται στὸ πούλητῆρι καὶ κάποιος Θεόδωρος Ὁψαρῆς Ἀφ' οὗτο κάποιον σέση θάξω, μού φαίνεται, μὲ τοὺς Ἀψαράδες, τὴν πίστην παρὶ τὴν τοῦ Γιαννίνου. Ἄλλοτε καὶ σὲ ἄλλο μέρος θὰ ὑποστηρίξω τὴν ἰδέαν μου μὲ μερικά ἐπιχειρήματα.

Στὸ Δυσραχηνὸ πούλητῆρι ἀφ' οὗτο, τοῦ 1246, ἔχουμε καὶ μιὰ ἀπὸ τὰς παλαιότερας μνείας τῆς δημοτικῆς λέξης: στενοροῦμιον (στενός + ρύμη). Διαβάζουμε, σ. 570 στιχ. 14 καὶ ἐ., στὸ γράμμα: (1) Ὡς πρὸς ἄρκτον τῆς δημοσίας ὁδοῦ ὡς πρὸς δυσμὰς τοῦ στενοροῦμιου τῆς ἐκκλησίας, τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Στανου. Καὶ τώρα ἡ λέξι στενοροῦμι δὲν εἶναι καὶ πολὺ συγγή. Μὰ ἀπαντᾷ στους ὠρεῖους ἐκείνους στίχους πού βρίσκονται στὸ Θεολογικὸν ἑλληνικὸν κώδικα 4. CXCVI τῆς Βιέννης, καὶ πού λέγονται, μὰ δίχως νάνει, Ρεδλίτς:

Ἀφ' οὗτο, πρὶν φιλήσης με καὶ πρὶν μὲ περιλάμψης, τὰ στενοροῦμια σ' ἐγώμην, ἢ ἀλλὰς δὲν σ' ἐ- [χωροῦσαν] καὶ ἄφ' οὗτο ἐποῖες πᾶθεις καὶ τὰ πολλὰ πεθῆμας ἐγίνης κύριος πέπανος καὶ ἐγίνης διωματῆρας, καὶ ἐγίνης ἀκατάδεκτος, διαβαίνεις ἀπ' ὀμπρός μου, διαβαίνεις καὶ δὲν μὰς χωρεῖς καὶ δὲν μὰς συντυ- [χαίνεις] (2).

Ἐπειτα βρίσκεται ἡ λέξις ἀφ' οὗτο σὲ ἄλλο τεχνολογικὸν (3), τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, πού ἐκρίνεται λιαντόκαρδος κλέφτης:

μὰ τὸν ἥλιο τὸ χρυτὸ καὶ τὸ λαμπρὸ φεγγάρι νὰ γυμνίσουν

τὰ στενοροῦμια τοῦ Μυστρός πὸ τοῦρκα κα- [φίλια].

Ἡ πρώτη μνεία τῆς λέξης: στενοροῦμιον εἶναι στὰ Βασιλικά (Θ' αἰῶνας) (4). Ὁ Du Lange ὅμως στὸ γλωσσικὸν τοῦ ἀπὸ παρεξήγησιν τὴ σημειώνει ὅχι

καὶ σὺν εὐτυχίᾳ... Ἦρθαν καὶ οἱ ἀνοῖξες, πού ἀπὸ τῇ μυρουδιά τοῦ φυκιοῦ στὰ βαθιά τῆς θαλάσσης τὴ νοιώθαμε, καὶ ἀπὸ τ' ἀστέρια πού ἀνοίγουν σὲ ἡσυχότερη ρεῖν, καὶ σταλάζουν τὰ παρήγορα δάκρυα στὴ γῆ... Νύχτες καὶ ἡμέρες, ὥρες καὶ μὲντ' ἀρῆς. Ὀμίνα καὶ ἀλόμενα, καὶ ἡ φωνὴ καὶ τὸ γέλιο καὶ τὸ τραγούδι. Ὡστόσο ἀραξοβόλι πούθεν. Πούθεν γῆς, ἀκρογιαλίας. Ὡς, ἡ ἀκρογιαλία... Κ' ἐπρεπε κάποιον ν' ἀράξουμε. Κ' ἐπρεπε νὰ σταθοῦμε κάπου. Καὶ μιὰ νύχτα ξύπνησεν ἡ γοργώνα καὶ ἔρθε σιμὰ μου. Μ' ἐκράζε νὰ σηκωθῶ, νὰ τρέξω, νὰ φτάσω στὴ γῆ, στὴν ἀκρογιαλίαν μὰς!.. Ἡ γοργώνα δὲν ξαναβῆκε στὴ φωνὴ τῶ ναυτῶν, καὶ δὲν τὴν ἐξανακρίσανε τὰ παληκάκια: «Ζεῖ ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος; Καὶ κείνη ποτὲς πλὴν δὲν ἀποκρίθηκε «Ζεῖ καὶ βασιλεύει». Καὶ ξαναγύρισα, ὅταν τὸ καράβι ἀρμένιζε κατὰ πρῶτον, καὶ ἔφερε ἐδῶ τὴ συφορὰ καὶ τὴ μεγάλην ἁμαρτίαν... Κ' ἐρῆξα, λὲς ἀραξοβόλι. Μὰ, σ' ἀγρίορη, πού τὸ πιστεύεις! Ἐοὐ πού καλινώνεις ψῆλο, καὶ σὺ πού γ' ἰγίεις τὰ φτερά τοῦ θαλασσοπούλου πού χρυσόπρασινίζου... Εἰσεῖς πὼς ἐφαυγα καὶ γὼ στὰ κατὰμαυρα ἀκρογιαλίας σὺν γύριζα, καὶ ἀνέμιζε ὡς τὸ Ρήγα τοῦ παρκαυθιοῦ καὶ τὸ ταμπάρο μου στὸν ὄμα. Τί ζήταγα στὰ βράχια περπατώντας; Οὔτε τὸ ρώτησα ποτὲς,

οὔτε θὰν τὸ ρωτήσω. Ἀμάχη μὲ τὰ σύγνερα καὶ φιλιὰ μὲ τὰ πούλακια, δόξα ἀπὸ τὴν τρικυμίαν, τὴν παλιὰ μου τρικυμίαν, καὶ ἀγάπη ἀπὸ τὸ μερμηγκί τῆς στράτας μου, σὺν γύρισα...

Ἀθήνα 14. IX. 1905.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

(1) Κρατὼ τὴν ὀρθογραφίαν ὁποῦχε: τὸ πρῶτον.

(2) E. Legrand: Recueil de chansons populaires Grecques. Paris 1874, σ. 40, ἀρθ. 11.

(3) Ἀνέγδοτο, στὴ συλλογὴ μου.

(4) Βιβλίο NH', τίτλος IB', καὶ. «Ὁ χωρὶς βασιλικῆς ἐπαροπῆς στενοροῦμιον ἢ σιὸν περι- κλείσας, ἀποδιδόναι τοῦτο, τοῦ μετὰ ταῦτα τοιοῦτο τολμῶντος ποιῆσαι, γ' ἰγίως προστιμωμένον».

ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ

Δὲ θέλω πλέον τὰ χεῖλή σου
μῆτε νὰ εἰποῦν λόγο γὰρ μένα.
Θέλω νὰ μ' ἔχης γὰρ νεκρὸ
καὶ νὰ θαρρῇς πὼς μέσα σὺν ψυχρῷ
τὸ χῶμα πού μὰς ἐπίασε,
τὰ νεῖδα μου ἔχουν πάει ἀποβρομένη.

Θέλω νὰ λὲς πὼς ἔπαυα
νὰ ζωὴ μὲ σάοκα ἐδῶ στὴν πλάνη,
καὶ πιστεύω το πὼς καὶ ἐμὲ
τ' ἄχαρά χεῖλή μ' — ὦ! ἄσπαστε καμμιέ! —
γὰρ τ' ἄπονα σου αἰσθημάτων
παράπονο δὲ θέλουν ἀραδιάσει.

Κι' ἂν σὲ ρωτήσουν κάποτε
γὰρ μὲ σιὸν δρόμον, ἀποκριθῶ
μὲ καλὰ ξέθαυρον καὶ εὐθύς,
πὼς δὲν μπορεῖς, ἀμμιέ! νὰ θυμηθῇς,
μῆτ' ἄκουσες τέτοι' ὄνομα,
σὲ συντυχία, ποτὲ σου στὴ ζωὴ σου.

Μὰ ὅταν συμβῇ σὺν θάνατο
ν' ἀκούσῃς κάποιον πὼς πηγαίνω,
κουάζοντας τὸν οὐρανὸ
χρὺς ἕνα δάκρυ τότε ἀληθινὸ,
καὶ κράτει με στὴ μνήμη σου
σὺν καί, πού ἔχει σβῆσει, περασμένο.

Κέρκυρα

ΑΝΤΡΕΑΣ ΒΡΑΝΑΣ

οὔτε θὰν τὸ ρωτήσω. Ἀμάχη μὲ τὰ σύγνερα καὶ φιλιὰ μὲ τὰ πούλακια, δόξα ἀπὸ τὴν τρικυμίαν, τὴν παλιὰ μου τρικυμίαν, καὶ ἀγάπη ἀπὸ τὸ μερμηγκί τῆς στράτας μου, σὺν γύρισα...

Σταμάτησε, σήκωσε ὤλη τὰ χέρια σὺν σὲ προσεχική, καὶ ἀπὸ ξανάειπε χαμογελώντας μου μ' ἀγάπη καὶ καλωσύνη.

— Δὲν ἀπάντησα τῇ γυναίκα στὰ ταξίδια μου καὶ γυρίζοντας τὴν ἀντάμωσα. Ἦταν τ' ἀραξοβόλι, βλῆπει. Ἐτοὶ ἀπάντησα πὼς βρῆκα τὴν ἡσυχίαν, πὼς θὰ ζήσω σ' ἀπάνευκ... Ἐκράξα, ἐκράξα πολὺ, πού ἀπόστασε ἡ φωνὴ μου. Τώρα ἡ χαρὰ μου ἐλιγότεψε. Αἰγαστέψανε καὶ τὰ λόγια μου... Σώπαινε καὶ σὺ νὰ σωπάσω καὶ γὼ... Ἀκούεις; Μὴ μὲ ρωτᾷς περισσότερο γιατί πρέπει νὰ μὴ μαντεύω. Σωστὸ σου εἶνε νὰ τὰ νοιώθεις βαθιά, ὅπως τὸ χρυσοφτερόνιο θαλασσοπούλι νὰ τὰ θεωρεῖ ἀπὸ μακριὰ... Πήγαινε τώρα στὴν εὐλογία τοῦ θεοῦ. Καὶ μὴ φοβάσαι τὸν πατέρα σου, τὸν τρανὸν σου πατέρα. Σοῦ χαρίζω τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς, γιατί δὲν εἶμαι μπορετὸς νὰ σοῦ τὴν ἐπάρω... Κοιμήσου ἡσυχᾶ, καὶ πλῆξε τὰ κανίστρια πού θὰ στολίσῃς μιὰ ἡμέρα γὰρ τὸν ἐρχομὸν τοῦ ἡ γὰρ τὸ γυρισμὸν τοῦ... Χα! χα! χα! γὰρ τὸ γυρισμὸν τοῦ... Τί μὲ γνιαζει, θὰ εἶπῃς, τί μὲ γνιαζει νὰ... Κι' ἔκου τὰ λόγια μου ὡς στὴν ἐκκλη-